

1 модуль. МӘДЕНИЕТ ТЕОРИЯСЫ. ӘЛЕМДІК МӘДЕНИЕТТЕР МЕН ӨРКЕНИЕТТЕР

1 дәріс

МӘДЕНИЕТТАНУДЫҢ ЗЕРТТЕУ ОБЪЕКТІСІ ЖӘНЕ ПӘНІ

Лектор: филос.ғ.к, асс. проф. **НҰРАДИН ГҮЛХАН
БОЛАТҚЫЗЫ**

Дәріс сұрақтары

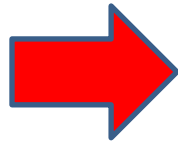
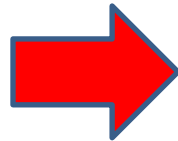
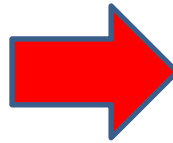
- 1. Мәдениеттанудың зерттеу объектісі және пәні.
- 2. Мәдениеттану мәдениет туралы ғылымдардың тәсілденушілік негізі.
- 3. Мәдениеттанудың дамуы және қалыптасуының негізгі кезеңдері.

Мақсаты: «Мәдениет» және «культура» сөздерінің шығу тегі туралы түсінікті талдау.
Мәдениеттану ғылымының қалыптасуын түсіну.

Міндеттері: Студенттің мәдениеттану ғылымының негізін құрайтын ұғымдармен таныстыру, мәдениеттану ғылымына қызығушылық тудыру.
Мәдениеттанудың қалыптасуы мен дамуының негізгі кезеңдерін, өзекті мәселелерін білу.

Пресауалнама

1	“Мәдениет” сөзінің төркінін білесіз бе?	Иә	Жоқ
2	“Культура” терминінің алғашқы аудармасы қалай аталатынын білесіз бе?	иә	жоқ
3	Цицеронның культура этимологиясына қандай өзгеріс енгізгенін білесіз бе?	иә	жоқ
4	“Пайдея” сөзінің кімдерден енгенін және оның мағынасынан хабардарсыз ба?	иә	жоқ
5	Мәдениеттануды ғылым ретінде айналымға енгізген кім екенін білесіз бе?	иә	жоқ
6	Мәдениеттану ғылымы немен айналысатынымен хабардарсыз ба?	иә	жоқ
7	Мәдениеттану бағыттарымен таныссыз ба, олардың қызметін білесіз бе?	иә	жоқ

Пайдеа

Лесли Алвин Уайт - американдық мәдениеттанушы, антрополог

Адам мен қоғамды бір тұтас етіп қарастыратын мәдениеттану ғылымын айналымға енгізді

Уайт 1949 жылы жазған «Мәдениет туралы ғылым» атты еңбегінде «мәдениеттану» терминін алғаш қолданды, сондан бері бұл термин гуманитарлық және қоғамдық ғылымдар арасында арнайы ұғым ретінде қолданылады

Уайт мәдениетті объективті категория ретінде қарастырып оны 3 ішкі жүйеге бөлді

Технологиялық

- өндіріс құралдары, құрлыс материалдары, қорғану немесе қарсы шығу саймандары т.б

Әлеуметтік

- ұжымдық болмыстың түрлері

Идеологиялық

- идея, сенім, білім т.б.

Мәдениеттану нысаны

түрлі мәдени субъектілерінің дамуы мен қалыптасуы, түрлі мәдени процесстердің мазмұны мен мәнін сақтау, дәстүрлердің, құндылықтар мен нормалардың өзгеруі мен игерілу

зандылықтары.

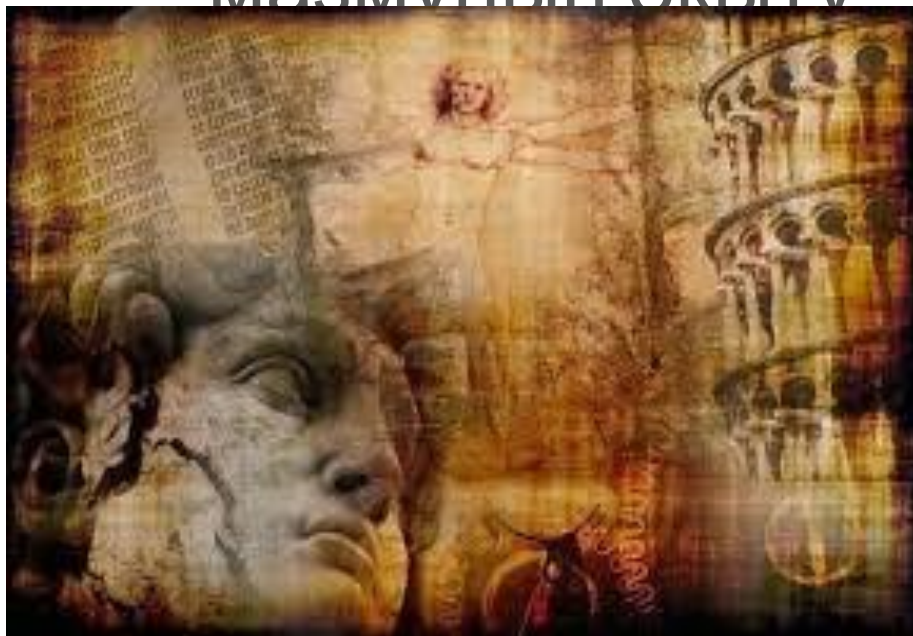
Мәдениеттанудың пәндік аймағы

мәдениеттерді оңтайландырудың жалпыұлттық, аймақтық, әлеуметтік-мәдени қоғамдастықтар арасындағы механизмдері мен шарттары енеді.

Мәдениеттану пәні

әлеуметтік-мәдени тәжірибелердің шығу
тегін, олардың жүзеге асатын
құрылымдық екіпіні мен технологиясын,
мазмұнын оқыту

Мәдениеттану бағыты

- 1
  - Әлеуметтік – адамдар өміріндегі әлеуметтік-мәдени механизмдердің қызмет етуін зерттеу
- 2
  - Гуманитарлық – әртүрлі мәдениет ошақтары, мәдени мәтіндер, мәдениетті тану формасы мен процесстерін зерттейді;
- 3
  - Негізгі (фундаменталды) – мәдениет теорияларын, олардың тарихын, зерттеу немесе жүзеге асыру құралдарын зерттейді;
- 4
  - Қолданбалы – мәдени процесстердің реттілігін қадағалау, жобалау, болжау, практикалық шешімдер, жалпы айтқанда негізгіні қолдану аясы.

Мәдениеттану әдістері

- Диахрондық
- Синхрондық
- Салыстырмалы
- Археологиялық
-
- Типологиялық
- Биографиялық
-
- Семиотикалық
- Психологиялық

Постсауалнама

1	“Мәдениет” сөзінің төркінін білесіз бе?	Иә	Жоқ
2	“Культура” терминінің алғашқы аудармасы қалай аталатынын білесіз бе?	иә	жоқ
3	Цицеронның культура этимологиясына қандай өзгеріс енгізгенін білесіз бе?	иә	жоқ
4	“Пайдея” сөзінің кімдерден енгенін және оның мағынасынан хабардарсыз ба?	иә	жоқ
5	Мәдениеттануды ғылым ретінде айналымға енгізген кім екенін білесіз бе?	иә	жоқ
6	Мәдениеттану ғылымы немен айналысатынымен хабардарсыз ба?	иә	жоқ
7	Мәдениеттану бағыттарымен таныссыз ба, олардың қызметін білесіз бе?	иә	жоқ